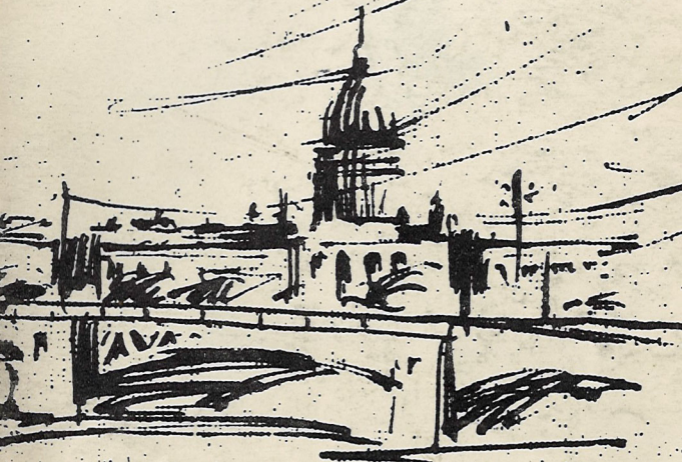

Данъшкыр
ЛЕНИНГРАД

ЛЕНИНГРАДЫН СƏСИ

Ленинград сөзүнүн үрөкдө доғурдугу ишиг, рәнк-сөз, мусиги далғалары, шаһиди олдугун вә ја олмадығын күнләри илә бағлы нә вахтса јашадығын һиссләрин әкс-сәдасы, дүјгү «хатирәләри» о гәдәр чохдур ки, һансындан башлајачағыны билмирсән.

Русија тарихиндәки мүстәсна јери, рус мәдәнијјәтинин формалашмасы вә инкишафында ојнадығы рол-ингилаб бешији кими газандығы шөһрәт вә нәһајәт Бөјүк Вәтән мүһарибәсиндә көстәрдији бөјүк гәһрәманлыг вә дөзүм Ленинград сөзүнә әфсанәви бир дән бичиб вә ону кечмишин чанлы изләрини јашадан бир јер кими, дүнјанын мәдәнијјәт мәркәзләриндән бири кими һамыја доғмалашдырыб.

Мән Ленинградын кур, тә'сирли, саф поетик нәфәсиндән данышмаг истәјирәм. Онун әзәмәтли салонларынын сацит, гәмли бағларынын, даш мәнәччәрли көрүләринин јүз ил әввәлки кими дәјишилмәз дајанан күчә вә мејданларынын «јаддашы»нда инди дә чанлы олан рус дүһаларынын сурәтләри көзүм өнүндән кечир. Фикирләр, дүјгүлар, дејиләси сәзләр бир-биринә гарышыр. Анчаг бүтүн бу гарышыг дүјгүларын мәркәзиндә нә исә даһа күчлү бир гүввә вар ки, һара бахсам да, ондан гопа, ону унуда билмирсәм. Бу, Бөјүк Вәтән мүһарибәсиндән Ленинград мүһасирәсинин јадикарыдыр, о ағыр күнләрдә верилән күндәлик чөрәк нормасыдыр, һәјәтлә өлүм—

олум арасында дуран јекәнә көрпү 125 грамлыг гара чөрәкдир! Ленинградлы Г. А. Канајева ону илләр узуну горујуб вә Ағдамда чөрәк музеји ачыларкән өзү бу узаг јолу кечиб кәлиб, өз сонунчу «мүһасирә гисмәти»ни музәјә бағышлајыб.

Ленинград дејиләндә лап биринчи о чөрәк тикәси јадыма дүшүр. Вә мәнә елә кәлир ки, Пјотрун гуручулуғ еһтирасынын да, Пушкинин, Достојевскинин, Блокун поетик сөзүнүн мајасы, вә сәһри дә о бир тикә чөрәкдәдир вә бүтүн букүнкү Ленинград о кибрит гутусу бој-да гара чөрәјин үстүндә дајаныр.

Ленинграды бизә доғмалашдыран бир дә будур ки, һәммин ағыр күнләриндә дә өз бөјүк мә'нәви һавасыны итирмәмишиди. Устуну фашизмин гаранлыг көлкәси өртән бир шәһәрдә 1941-чи илин сонунда даһи Азәрбајчан шаири Низами Кәнчәвинин јубилеји кечирилмишиди. Бу факт ленинградлыларын руһундакы бөјүклүјү, һәјәт севкисини, көзәллији чох ајдын көстәрир.

Һәммин ағыр илләрдә илк азәрбајчанлы металлурз гыз, мәрмијә давамлы полад истеһсалында јахындан иштирак етмиш Куварә дә өз тәлејини Ленинградын тәлејинә гатмыш еә елә иш баһында, чаван үрәјини гәфил јанғынын аловуна атмышды.

Бир дә Ленинград музеј вә китабханаларында сахланылан онларла, јүзләрлә мәдәни-тарихи абидәмизи хатырлајырам. Бакы илә Петербургу гардашлашдыран бөјүк ингилаби бирлик һавасы, бу шәһәрин нечә-нечә азәрбајчанлы алим, ингилабчы, мәдәнијјәт хадими үчүн мейрибандыгла гучаг ачмасы да үстә кәләндә бу китабда топланмыш ше'рләрин белә севки илә дилимизә чеврил-

мәсинин, азербайжанлы шаирләрлә ленинградлы шаирләри јахынлашдыран мә'нәви бирлијин көкләри ајдынлашыр.

Ленинградын өзүнә мәхсус әдәби-поетик сәрвәти азербайжанлылара јахшы танышдыр, кениш шәкилдә дилимизә чеврилиб вә нәшр олунуб.

Бу китабда ингилаб бешијиндә јазыб-јарадан вә бир нечә нәсли тәмсил едән шаирләрин ше'рләриндән сечмәләр топланмышдыр. Әлбәттә, балача бир китабда Ленинград кими шәһәрин поетик һавасыны бүтүн зәнкинлији илә чатдырмаг чәтиндир. Китаб һазырланаркән белә бир мәгсәд дә изләнилмәмишдир. Башлычасы будур ки, бу китабда гардаш шәһәрин гуручулуғ ешги вә һәјата мәһәббәтлә, башлычасы исә зәриф, көврәк һиссләрлә долу олан үрәји јашајыр.

Азербайжан шаирләринин Ленинград һаггында онларла бир-бириндән көзәл ше'ри олдуғу кими, Нева сәһилиндән олан достларымыз да Одлар јурдуну сәмими мисраларла тәрәннүм едибләр. «Бакыда гәлбини гојуб кедиргән» дејән Вјачеслав Кузнетсов, елә бил достларымызын бу гисим әсәрләринин үмуми пафосуну ифадә этмишдир.

«Ленинград данышыр»... вә биз гәләм достларымызын чевириси сајәсиндә бу сәси өз ана дилимиздә ешидир вә севирик. Инанырыг ки, бу китаб «узаг» шималдакы ингилаб бешији илә, «узаг» чәнубдакы икинчи ингилаб бешијини бирләшдирән јени мә'нәви көрпүләрдән бири олачаг.

Сабир Рустәмханлы